

Nr 1.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om höjt dagtraktamente för landstingsman.

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 174, av herrar *Hage* och *Anderberg* hemställes, att riksdagen måtte efter de riktlinjer, som anföras i motionen, eller på annat sätt ändra gällande bestämmelser om dagtraktamentes utgående till landstingsman, så att en höjning av nämnda traktamente åstadkommes, varvid hänsyn även må tagas till önskvärdheten, att landstingsman erhåller ersättning i viss utsträckning för inkomstbortfall, som förorsakas av landstingsmannauppdragets fullgörande.

Motionärerna föreslå ett dagtraktamente å 15 kronor, ett nattraktamente å 8 kronor samt därutöver en ersättning av 8 kronor per dag för landstingsman bosatt å annan ort än den, där landstinget sammanträder. Till landstingsman bosatt å sammanträdesorten skulle liksom nu utgå dagtraktamente å 12 kronor men därutöver nyssnämnda ersättning å 8 kronor.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt lagen om landsting 23 § åtnjuter landstingsman, som ej bor å den ort, där landstinget hålles, under landstingets möte samt under resan fram och åter av landstingets medel dagtraktamente med 18 kronor ävensom resekostnadsersättning, beräknad efter avgiften i andra klassens vagn å järnväg eller, om sådan vagnsklass icke finnes, i tredje klassens vagn, för en hyttplats eller, när hyttplats ej förekommer, en salongsplats på fartyg samt, i den mån resan icke kan företagas med järnväg eller fartyg, ersättning per tillryggalagd kilometer, beräknad efter lägsta inom landstingsområdet för taxeautomobil fastställda taxa.

Landstingsman, som bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter under landstingets möte av landstingets medel dagtraktamente med 12 kronor.

Traktamente under landstingets möte må icke utgå för längre tid än tio dagar i följd, räknat från mötets början.

Landstinget äger vidare enligt 43 § rätt att besluta, att ledamot av förvaltningsutskottet samt utsedd ledamot av annan landstingets styrelse eller nämnd eller av styrelse för landstingets inrättning eller av särskild beredning mellan landstingets möten ävensom revisor för granskning av landstingets eller sådan inrättnings förvaltning skall för deltagande i sammanträde eller förrättning i landstingets angelägenhet inom landstingets område av landstingets medel åtnjuta dagtraktamente och reseersättning. Ej må dagtraktamente eller reseersättning sättas till högre belopp än som i motsvarande fall skulle till landstingsman utgå enligt de i 23 § angivna grunder.

Enligt 1862 års KF om landsting utgick endast reseersättning. År 1912 infördes dagtraktamente med 6 kronor för landstingsman, som ej bodde å sammanträdesorten. Traktamentet tilldelades från år 1917 även de landstingsmän, som bodde å orten, och höjdes år 1918 till 12 kronor för den förra kategorien av landstingsmän och till 9 kronor för den senare. Beloppet ökades ytterligare år 1942 till 18 respektive 12 kronor.

I samband med att dagtraktamentena till landstingsmän år 1918 fastställdes till de dåvarande beloppen, 12 respektive 9 kronor, anförde konstitutionsutskottet i sitt till grund för riksdagens beslut i ämnet liggande utlåtande (nr 2) bl. a., att de förändringar, som inträtt i det allmänna prisläget, förorsakat, att utgående dagtraktamente icke på långt när försloge till sitt ändamål, vilket enligt ett av 1912 års konstitutionsutskott gjort uttalande borde vara att utgöra en på sådant sätt beräknad ersättning, att landstingsman utöver de besvär, som vore förenade med uppdraget, icke åsamkades särskilda direkta utgifter för uppdragets fullgörande. Vid bestämmande av traktamentets belopp borde enligt utskottets mening hänsyn tagas därtill, att ersättningen för kommunala förtroendeuppdrag icke finge sättas så hög, att uppdraget bleve eftersträvansvärt för ersättningens skull, samt att å andra sidan höjningen icke borde ske med sådan försiktighet, att behovet av en ny höjning komme att inom alltför kort framtid ånyo göra sig kännbart.

År 1942 motiverade utskottet (utl. nr 4) sin anslutning till förslaget om höjning av traktamentena därmed, att dessa på grund av prisökningen under kriget blivit otillräckliga särskilt för de landstingsmän som icke vore bosatta å sammanträdesorten och därför måste vidkännas avsevärt ökade utgifter för mat och husrum under sin vistelse därstädes.

Vid 1945 års riksdag väcktes motioner angående ändrade bestämmelser om ersättning till kommunala förtroendemen. Sedan konstitutionsutskottet tillstyrkt utredning i ämnet (utl. nr 16), hemställde riksdagen (skr. nr 278), att en sådan måtte företagas. Utredningen skall enligt direktiven verkställas av 1946 års kommunallagskommitté.

Det förslag som framlagts av motionärerna åsyftar införandet av ändrade grunder för ersättningen till landstingsmän. Utöver dagtraktamentet skulle nämligen en generell ersättning lämnas för förluster orsakade av utebliven löneinkomst. I samband med den översyn av reglerna om ersättning till kommunala förtroendemen, som uppdragits å 1946 års kommunallagskommitté, läres även förevarande principfråga komma att prövas. Det kan därför icke vara lämpligt att nu vidtaga en ändring av grunderna för de bestämmelser i ämnet som avse landstingen. En enhetlig lösning av spörsmålet kunde därigenom försvåras. Utskottet finner däremot, att en dylik olägenhet ej uppkommer, därest de nu utgående dagtraktamentena något höjas. På grund av den prisökning som inträtt sedan traktamentsbeloppen år 1942 reglerades, ha dessa blivit otillräckliga, särskilt för de landstingsmän som ej äro bosatta å sammanträdesorten. De ovan återgivna skäl, som vid sistnämnda tillfälle anfördes för höjningen, äga sålunda förnyad giltighet. Utskottet förordar, att

traktamentet bestämmes till 24 kronor för landstingsman som ej är bosatt å sammanträdesorten och till 16 kronor för landstingsman som är bosatt därstädes.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion för sin del ville antaga följande

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 23 § lagen den 20 juni 1924 (nr 349)
om landsting.

(Nuvarande lydelse)

23 §.

Landstingsman, som ej bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter under landstingets möte samt under resan fram och åter av landstingets medel dagtraktamente med 18 kronor ävensom resekostnadsersättning, beräknad efter avgiften i andra klassens vagn å järnväg eller, om sådan vagnsklass icke finnes, i tredje klassens vagn, för en hyttplats eller, när hyttplats ej förekommer, en salongsplats på fartyg samt, i den mån resan icke kan företagas med järnväg eller fartyg, ersättning per tillryggalagd kilometer, beräknad efter lägsta inom landstingsområdet för taxeaomobil fastställda taxa.

Landstingsman, som bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter under landstingets möte av landstingets medel dagtraktamente med 12 kronor.

Traktamente under — — — mötets början.

Till den — — — — — hans ställe.

(Föreslagen lydelse)

23 §.

Landstingsman, som ej bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter under landstingets möte samt under resan fram och åter av landstingets medel dagtraktamente med 24 kronor ävensom resekostnadsersättning, beräknad efter avgiften i andra klassens vagn å järnväg eller, om sådan vagnsklass icke finnes, i tredje klassens vagn, för en hyttplats eller, när hyttplats ej förekommer, en salongsplats på fartyg samt, i den mån resan icke kan företagas med järnväg eller fartyg, ersättning per tillryggalagd kilometer, beräknad efter lägsta inom landstingsområdet för taxeaomobil fastställda taxa.

Landstingsman, som bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter under landstingets möte av landstingets medel dagtraktamente med 16 kronor.

Stockholm den 6 mars 1947.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Herlitz, Mattsson*, Lindén, Gustavson, Söderdahl, Hjalmar Nilsson, Thun, Englund och Sjö; samt

från andra kammaren: herrar Thorell*, Fast*, Pettersson i Norregård, Nordström i Torsby, Hällgren*, Kyling, Norén, Spångberg, Johnsson i Stockholm* och Dickson**.

* Ej närvarande vid justeringen.

** Avstod från att rösta vid ärendets avgörande och deltog ej i justeringen.

Reservation

av herrar *Herlitz* och *Kyling*, som ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

Enligt lagen — — — fastställda taxa.

Landstingsman, som — — — tolv kronor.

Traktamente under — — — mötets början.

Landstinget äger — — — angivna grunder.

Enligt 1862 — — — tolv kronor.

I samband — — — sig kännbart.

År 1942 — — — vistelse därstädes.

Vid 1945 — — — års kommunallagskommitté.

Då omreglering av ifrågavarande dagtraktamenten ägt rum så sent som år 1942, har utskottet ej funnit skäl föreligga att nu, utan avvaktande av den utredning angående ändrade bestämmelser om ersättning till kommunala förtroendemän överhuvud taget, varom riksdagen år 1945 hemställde, upptaga förevarande spörsmål till särskild behandling. Man kan utgå ifrån, att spörsmålet blir övervägt i vederbörligt sammanhang vid nämnda utredning.

På grund av vad nu anförts hemställer utskottet,

att motionen I: 174 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.